

Bitna davanja Zavoda za zapošljavanje (AMS)

Pravna osnova: AIVG (Zakon o osiguranju za slučaj nezaposlenosti)

Uslov za prijavu na posredovanje poslova od strane AMS-a je da je lice **sposobno za rad, voljno da radi i nezaposleno**.

Radno sposoban je onaj ko nije invalid i nije nesposoban za rad u smislu Zakona o opštem socijalnom osiguranju (AIVG).

Voljan da radi je onaj ko je spreman da pristane na prihvatljivo zaposlenje u smislu ASVG-a, da se dodatno obučava i prekvalifikuje ili da učestvuje u mjerama ponovnog uključivanja.

Nezaposlen je onaj ko je prekinuo zaposlenje (nesamostalno ili samostalno).

Nezaposlena lica za radni odnos moraju stajati na raspolaganju sa normalnim sedmičnim radnim vremenom od najmanje **20 sati**.

Osobe s obavezama staranja o djeci do navršene 10. godine života ili za hendikepiranu djecu na raspolaganju moraju načelno stajati najmanje **16 sati**. One su međutim obavezne da se što prije pobrinu za mjesto u produzenom boravku, te zatim stoje na raspolaganju za radni odnos takođe najmanje 20 sati.

Osobe koje primaju naknadu za brigu o djeci moraju za dijete podnijeti odgovarajući dokaz o **brizi o djetetu**.

Državljanima trećih država je u svakom slučaju potreban boravišna dozvola koja omogućava pristup radnom tržištu.

Svako lice prijavljeno kod AMS-a dobija **Sporazum o pružanju usluga**, u kojem su utvrđena prava i obaveze prema AMS-u. Ti sporazumi su obavezujući, u njima se utvrđuje koje aktivnosti se moraju poduzeti do slijedećeg termina, kako i koliko često se treba održavati kontakt s AMS-om.

- a.) Novčane naknade iz osiguranja za slučaj nezaposlenosti:** novac za nezaposlene i socijalna pomoć
- b.) Pomoć za poticanje zapošljavanja:** novac za stručno usavršavanje, naknada za skraćeno radno vrijeme na osnovu starosne dobi, djelimična penzija – prošireno skraćeno radno vrijeme na osnovu starosne dobi i naknada za skraćeno radno vrijeme na osnovu obrazovanja.
- c.) Posebne naknade za starije osobe:** predujam penzije, prelazna pomoć,
- d.) Posebne naknade za osobe s narušenim zdravljem:** naknada za prekvalifikaciju.

Novac za nezaposlene

Pravo na novac za nezaposlene ima onaj ko dokaže minimalno trajanje zaposlenja koje podliježe obavezi plaćanja doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti, stoji na raspolaganju za posredovanje posla i još nije iskoristio period primanja.

Pravo

Kod prvog ostvarivanja prava na davanja iz osiguranja za slučaj nezaposlenosti: 52 sedmice trajanja zaposlenja s obaveznim doprinosima za osiguranje za slučaj nezaposlenosti u zadnje **2 godine** prije podnošenja zahtjeva.

Kod daljih ostvarivanja prava: 28 sedmica trajanja zaposlenja s obaveznim doprinosima za osiguranje za slučaj nezaposlenosti u zadnjih **12 mjeseci**.

Nezaposleni prije navršene 25. godine života: 26 sedmica trajanja zaposlenja s obaveznim doprinosima za osiguranje za slučaj nezaposlenosti u zadnjih **12 mjeseci**.

Visina novca za nezaposlene

Novac za nezaposlene se sastoji od **osnovnog iznosa i porodičnih dodataka** kao i eventualnog **dopunskog iznosa**.

Osnovni iznos je otprilike 55% dnevnog neto primanja. Neto primanja se računaju na osnovu mjesečne bruto plate u zadnjih 12 kalendarskih mjeseci zaposlenja s obavezom uplaćivanja doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti (plus posebna plaćanja), a u nedostatku istih, iz

drugih evidentiranih osnova uplaćivanja doprinosa.

Za svako dijete, za koje se prima dječiji nadoplatak i za koje je osnovno/značajno održavanje osigurano, dopiyeva obiteljski dodatak u visini od dnevno € 0,97 pod određenim okolnostima i za ovisne (bračne-) partnere/partnerice. Leži li osnovni iznos ispod naknade za izjednačavanje (Ausgleichzulage), ima se pravo i na iznos naknade.

Od 45. godine života se ne smije isplaćivati niži novac za nezaposlene nego do tada.

Link za računalo novca za nezaposlene: <http://www.ams.at/organisation/ams-eservices/online-ratgeber#wien>

Trajanje primanja

Minimalno trajanje: 20 sedmica

30 sedmica: ako se prije ostvarivanja dokažu ukupno **3 godine** zaposlenja s obaveznim plaćanjem doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti

39. sedmica: **6 godina** zaposlenja s obaveznim plaćanjem doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti **u zadnjih 10 godina** za nezaposlene **od 40. godine života**

52. sedmice: **9 godina** zaposlenja s obaveznim plaćanjem doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti **u zadnjih 15 godina od 50. godine života**

Nastavak primanja

Nazaposleni koji nisu iskoristili pravo na priznati novac za nezaposlene do maksimalnog dozvoljenog trajanja, poslije prekida primanja novca za nezaposlene mogu **u roku od 5 godina** (računato od zadnjeg dana primanja) nastaviti da primaju preostali novac za nazaposlene. Kod sticanja novog prava ne postoji pravo na nastavak primanja.

Mirovanje

Pravo na novac za nezaposlene **miruje** za vrijeme primanja naknade za bolovanje, nastavka isplate dohotka, smještaja u zavodu za liječenje, boravka u inostranstvu, vojnog roka ili civilne službe, primanja naknade za odgoj djece, odštete za otkaz, naknade plate za godišnji odmor – otpremnine za godišnji odmor, obeštećenja za godišnji odmor prema Zakonu o godišnjim odmorima. Iznimka **Obzir:** Načelno za vrijeme boravka (godišnji odmor, posjeta rodbini) u inostranstvu ne primete novac za nezaposlene. Ako međutim postoje posebne okolnosti koje se trebaju uzeti u obzir, možete i dalje primiti novac za nezaposlene do maksimalnog roka vremenski ograničenog u zavisnosti od povoda, **međutim maksimalno do 3 mjeseca**. Posebne okolnosti postoje npr. ako možete dokazati da u inostranstvu tražite posao, pohađate obrazovanje ili postoje prinudni porodični razlozi, kao na primjer prisustvo sahrani bliskog člana porodice itd. Kako bi se novac za nezaposlene mogao isplaćivati i za vrijeme boravka u inostranstvu, kod Regionalne poslovнице morate podnijeti molbu za obzir navodeći razloge i uz prilaganje eventualnih dokaza.

Pomoć u nuždi

Pravo na pomoć u nuždi postoji za nezaposlene, čije pravo na novac za nezaposlene je iscrpljeno (u roku od **pet godina** nakon isprpljenja prava), koji stoje na raspolaganju za posredovanje i **nalaze se u ugroženoj situaciji**. Pri provjeri, dali se radi o slučaju nužde, uzima se u obzir inače postojeći prihod. Od 01.07.2018. godine se **više ne uračunavaju primanja partnera**.

Pomoć u nuždi iznosi **92% odnosno 95% osnovnog iznosa** novca za nezaposlene, ako osnovni iznos ne prelazi gornju granicu naknade za izjednačavanje (Ausgleichzulage).

Ako je nezaposleni navršio **45. godina života**, onda se obračunavanje pomoći u nuždi zasniva na najdužem priznatom periodu primanja novca za nezaposlene.

Doplatak za pokrivanje životnih troškova, doplatak za troškove kursa

Nezaposleni mogu za period pohađanja nekog kursa ili mjere politike radnog tržišta dobiti doplatak za pokrivanje životnih troškova (DLU), ako novac za nezaposlene ili socijalna pomoć nisu dovoljni. Doplatak se dobija samo, ako kurs ili mjera traju duže od jedne sedmice ili više od 16 sati sedmično. AMS polazi od minimalnih iznosa za osiguravanje egzistencije (**za omladince do 18 godina € 12,42 po danu, za odrasle € 20,17 i € 28,86 po danu**). Nezaposleni ove doplatke dobijaju za svrsishodne mjere politike radnog tržišta koje doprinose povećanju šansi za posredovanje na radnom tržištu. Svrha je osiguravanje finansijske egzistencije za vrijeme poslovnog obrazovanja ili usavršavanja ili pripreme za stupanje na rad.

Subvencionirana lica imaju zdravstveno osiguranje, osiguranje za slučaj nesreće i penziono osiguranje. Doplaci su vezani za savjetovanje i odobravaju se za cijeli period neke mjere. **Subvencionirati se mogu:** troškovi kursa, ljekarski nalazi, ispitne takse, troškovi prevoza itd. **Na subvencije AMS-a međutim ne postoji zakonsko pravo.**

Dodatni iznos za period pohađanja:

Za vrijeme pohađanja naknadnog obrazovanja ili prekvalifikacije ili mjere za ponovno uključivanje po nalogu AMS-a, nezaposlena lica imaju pravo na dodatni iznos uz novac za nezaposlene od **dnevno € 2,27 (2023).**

Davanja na zahtjev za invalidsku penziju ili penziju na osnovu nesposobnosti za obavljanje posla

Nezaposlena lica koja primaju novac za nezaposlene ili pomoć za nuždu i podnesu zahtjev za invalidsku penziju odnosno penziju na osnovu nesposobnosti za obavljanje posla, i dalje dobijaju iste naknade, ali se 3 mjeseca ne posreduju. **(Pažnja: u slučaju boravka u inostranstvu se ne prima naknada).** Nakon toga moraju opet stajati na raspolaganju za posredovanje, takođe i ako postupak za penziju još nije okončan. Osobe koje su podnjele zahtjev za invalidsku i penziju radi profesionalne nesposobnosti (Berufsunfähigkeit), dobiju predumovinu samo ako zavod za penzijsko osiguranje (PVA) izda potvrdu o nesposobnosti o radu i kad se polazi od toga da će penzija biti odobrena, ali u roku od dva mjeseca neće biti donijeta odluka.

Važne napomene

Zahtjevi za ova davanja se podnose kod nadležne regionalne poslovнице Zavoda za zapošljavanje. Osim toga, Zavodu za zapošljavanje se odmah moraju prijaviti sve promjene (materijalne prilike, bolovanje, preseljenje, boravak u inostranstvu itd.), najkasnije **u roku od jedne sedmice.** Ako vladate automatskom obradom podataka, postoji mogućnost da posjedujete **e AMS konto** – između ostalog preko e AMS računa možete npr. podnijeti zahtjev za novac za nezaposlene.

Obustava

Kod **neopravdanog odbijanja ili osujecivanja (neopravdanog odbijanja) stupanja na rad, 6 sedmica** – u ponovljenom slučaju **8 sedmica** – se ne prima naknada (**obustava**). Protiv iste postoji mogućnost žalbe!

Zdravstveno osiguranje, osiguranje za slučaj nesreće i penziono osiguranje

Za vrijeme primanja naknada od AMS-a lice prema Zakonu o opštem socijalnom osiguranju ima **zdravstveno osiguranje, osiguranje za slučaj nesreće i penziono osiguranje.** Za vrijeme boravka u inostranstvu ili po isteku primanja naknade, zaštita zdravstvenog osiguranja postoji daljih **6 sedmica**, ako je period osiguranja neprekidno trajao **6 sedmica ili najmanje 26 sedmica u zadnjoj godini.**

Dodatna zarada

Svaki početak zaposlenja se odmah mora prijaviti AMS-u. Pored primanja naknade od Zavoda za zapošljavanje je moguće ostvarivati **dodatnu zaradu** do granice neznatnosti od **bruto € 500,91 (2023)** mjesečno. Sporedna zarada kod istog poslodavca, kod kojeg je prije toga postojao radni odnos s punom obavezom osiguranja, je moguća samo poslije prekida od najmanje **1 mjeseca.** Neznatno zaposleni imaju osiguranje za slučaj nesreće. Njima se preporučuje **dobrovoljno zdravstveno i penziono osiguranje.** Za takvo samostalno osiguranje se plaća povlašteni iznos u visini od **€ 70,72 Eura (vrijednost za 2023 godinu).**

Samovoljno davanje otkaza

Ako je zaposlenje prekinuto otkazom od strane zaposlenog ili uslijed njegove vlastite krivice, za period od **4 sedmice** od prestanka zaposlenja se nema pravo na novac za nezaposlene odnosno socijalnu pomoć. Trajanje primanja na koje se ima pravo se time međutim ne skraćuje.

Kontrolne prijave i propuštanje kontrolne prijave

Korisnici novca za nezaposlene odnosno socijalne pomoći se moraju javljati kod regionalne poslovнице na date termine. Kod **propuštanja kontrolnog javljanja** se obustavlja primanje naknade od tog dana do ličnog ponovnog javljanja. Period primanja se skraćuje za broj dana do ponovnog javljanja, osim ako je postojao opravdan razlog. Ako između dana propuštenog kontrolnog javljanja

i ostvarivanja bude više od 62 dana, onda nezaposleni neće primiti novac za nezaposlene odnosno socijalnu pomoć za period za koji su prekoračena 62 dana.

Davanje predujma za davanja iz penzionog osiguranja

Lica koja su podnijela zahtjev za invalidsku penziju ili penziju na osnovu nesposobnosti za obavljanje posla dobijaju predujam za penziju samo onda, ako Zavod za penziono osiguranje izda potvrdu da postoji radna nesposobnost i da se može računati s priznavanjem penzije, ako u roku od 3 mjeseca od određenog termina ne bude donesena odluka.

Posebne odredbe

1.) Primanje austrijske pomoći za nezaposlene za vrijeme traženja posla na prostoru EPP/EU i u Švajcarskoj

Za vrijeme primanja austrijske naknade postoji mogućnost da traže posao na području EPP-a ili u Švajcarskoj i da u tom periodu i dalje primaju austrijsku naknadu maks. 3 mjeseca.

Potrebna je prethodna prijava kod AMS-a od najmanje 4 sedmice u Austriji ili prijava odnosno predbilježba kod Uprave za radno tržište u zemlji traženja posla u roku od 1 sedmice od trenutka dogovorenog s austrijskim AMS-om.

Isplata naknade se vrši i za vrijeme traženja posla u EU-inostranstvu i dalje od strane austrijskog AMS-a. Ako potraga za poslom tamo bude bezuspješna, korisnik/-ca primanja se obavezno prije isteka tromjesečnog roka (ili „maksimalnog obima“) mora vratiti u Austriju – inače gubi sva dalja prava.

Pažnja: Jedan takav eksport austrijskog prava u inostranstvo se obavezno mora tražiti lično kod nadležnog regionalnog AMS-a još prije odlaska.

2.) Primanje pomoći za nezaposlene iz područja EPP/EU ili Švajcarske za vrijeme traženja posla u Austriji

Da bi se za vrijeme traženja posla u Austriji i dalje moglo koristiti pravo na pomoć za nezaposlene iz područja EPP(Evropski privredni prostor)/EU ili Švajcarske, potrebno je lično pristupiti kod nadležnog regionalnog AMS-a u Austriji i podnijeti „Portable Document U2“ (ili E303) popunjen i ovjeren od inostranog nosioca. Tek nakon te prijave na traženje posla može se vršiti isplata novčanih naknada. Uslovi za ostvarivanje prava na prijem pomoći za nezaposlene se uvijek zasnivaju na dotičnim nacionalnim propisima država EPP-a ili Švajcarske.

1 dnevno pravilo: ako postoji najmanje 1 dan zaposlenja u Austriji s obaveznim doprinosom za osiguranje za slučaj nezaposlenosti, za ostvarivanje prava na austrijsku naknadu se računa prethodni staž osiguranja u nekoj državi EPP ili u Švajcarskoj.

Pažnja: pogranični radnici su osobe koje su zaposlene u nekoj državi EPP/EU ili Švajcarskoj, a stanuju u nekoj drugoj državi članici i redovno se, najmanje jednom sedmično, vraćaju u svoju domovinu (državu stanovanja). Po završetku zaposlenja navedeni pogranični radnici mogu sa sobom ponijeti periode zaposlenja u svoju državu stanovanja s „Obrascem U1“ koji popunjava AMS, te tamo koristiti svoje pravo na pomoć za nezaposlene, ako ispunjavaju uslove pravnih propisa tih država članica.

Primanje naknada iz osiguranja za nezaposlene u državi zaposlenja (Austrija) je moguće samo uz **podnošenje dokaza o životnom središtu.**

Pažnja: Budući da su ovdje navedene samo najvažnije odredbe, molimo Vas da se za tačnije informacije obratite nadležnom organu ili savjetovalištim. Ukazujemo na to da se uprkos pažljivoj obradi mogu desiti greške, pa se stoga ne može preuzeti jamstvo za navode u ovom informativnom listu.

Beratung für Männer und Frauen 1010 Wien, Hoher Markt 8/4/2 Tel: 01 712 56 04	Beratung für Frauen 1010 Wien, Marc Aurel Straße 2a/2/10 Tel: 01 982 33 08
http://www.migrant.at E-Mail: migrant@migrant.at	http://www.migrant.at E-Mail: migrantin@migrant.at
Diese Publikation wird aus Mitteln des Arbeitsmarktservice und der Magistratsabteilung 17 gefördert.	
Arbeitsmarktservice Wien	Stadt Wien Integration und Diversität